

Šolske potrebešćine Marija Tičar

vseh vrst priporočaj cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26
(nasproti „Zlate kaplje“)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnar-
jevih zvezkov ter vseh priprav za
obratno-nadaljevalne šole.

Cene nizke!

Postrežba točna!

inženirjev» je že leta 1901 provzročila, da se je uvedla opisna geometrija na gimnazijah kot postranski predmet, in leta 1908 je delegacija dosegla, da so se osnovali v Avstriji prve tipe gimnazijskih reformnih zavodov. »St. d. av. inženirjev« pa je ostala tudi do danes iskrena zagovornica teh ref. zav., in tako je izrazil prof. Wester po svojih izvajanjih o pomenu in obsegu realnih gimnazij in reformnih gimnazijal željo, da bi vršilo »D. I. v L.« v malem ono delo, ki ga vrši »Stalna delegacija« v velikem. Po vseh kronovinah eksistirajo že taki zavodi, samo pri nas se ne ganemo. Velika prednost teh zavodov je, da so abiturientu odprte vse poti in da si torej šele v razsodnejši starosti voli svoj poklic, medtem ko si ga mora voliti sedaj učeča se mladina v starosti, v kateri ne more niti oddaleč še oceniti težav voljenega poklica in istotako tudi ne svojih zmožnosti. Profesor Wester je odnesel zagotovilo, da se bo »D. I. v L.« s pomočjo profsorskega društva in dr. prav energično lotilo tega vprašanja in da ga spravi v najkrajši dobi pred širši forum.

Poučno potovanje srednješolcev. »Dunajska Urania« priredi letošnji veliki teden pod vodstvom strokovnjaških učiteljev poučno potovanje srednješolcev, ki si ogledajo Postojnsko jamo, Trst, Miramare, Oglej, Brionske otoke, Pulj, podzemsko jame pri Reki in Škocjanu ter Gradec.

Nova realna gimnazija v Rovinju. Občina rovinjska je sklenila, da ustanovi štirirazredno realno gimnazijo in je prosila vlado za 12.000 K podpore. V tozadavni prošnji navaja občina, da ima mesto lasten statut, v mestu so okoližno sodišče, trgovska zbornica, carinski urad in še več drugih uradov, nima pa mesto še niti ene nižje srednje šole.

Kranjske vesti.

Odlikovanje. Deželni šolski nadzornik Fran Levec je dobil naslov in značaj dvornega svetnika. Čestitamo!

Ugled učiteljstva. Dolenjskega nam poročajo o neki Slomškarici, ki je prejela 25odstotno doklado, in o nekem župniku stvari, ki neusmiljeno tolčejo po ugledu našega stanu. Če se imata rada, naj se imata; ampak na škodo ugleda učiteljskega stanu ne smeta ljubimkovati. Vsaka stvar ima svoje meje.

Iz seje c. kr. okr. šolskega sveta v Kranju z dne 6. t. m. Predsednik poroča: Ana Vavkova, učiteljica v Cerkljah, je izstopila iz statusa kranjskega učiteljstva. Njeno mesto je provizorično zasedla Franciška Urbančičeva. V višji plačilni razred so prišli: Miklavčičeva Janja in prvi, Albreht Luka v drugi, Grebenz Ana in Sepaher Anton v tretji razred. Denarno podporo sta dobila Josip Križnar 100 K, Ivana Valenčič 60 K. — Nagrada za kmetijski pouk: Fr. Rojina 93 K, Karel Završnik 45 K, Ivan Jezeršek 25 K, Vil. Zirkelbach, Leop. Ferjan, Luka Albreht in Vinko Krek po 20 K. — Na podlagi novega šolskega zakona so bili za dobo šest let izvoljeni v okr. šolski svet: Fr. Luznar in Vilko Rus kot zastopnika učiteljstva; Matija Mrak, Josip Potokar in Blaž Zabet kot zastopniki sodnih okrajev; Anton Koblar kot zastopnik knezoškofijskega ordinariata. Prva starostna doklada se pripozna Amaliji Keceljevi in sicer provizorično od 1. decembra 1912 in definitivno od 1. februarja 1913. Deželnemu šolskemu svetu se predlaga neki zaslužni učitelj v višje odlikovanje. V Lučinah bi se imela graditi letos nova enorazrednica. Ker pa se je občina zaradi poplave šole na Trati in gradnje nove ceste močno zadolžila, prosi, da bi počakala šola še dve leti, to je do leta 1915. Do tedaj naj se vrši še zasilni pouk. Sprejeto. Izdela in predloži se deželnemu šolskemu svetu v odobrenje načrt poslovnika v poslovanju kraj. šolskih svetov (§ 10. postav o šolskem nadzorstvu.)

Iz ljudskošolske službe. Učiteljica Marija Sirknikova na Golem je prestavljena na štirirazrednico v Grahovem.

Škofijska kronika. Iz šematizma ljubljanske škofije za leto 1913 posnemamo sledeče: Škofija šteje 300 župnij — na novo se je ustanovila župnija Trboje, 31 župnij je praznih. Dalje šteje: 1 vikariat, tri samostojne kaplanije — dve sta prazni, 15 ekspozitur — med njimi je 6 praznih, 235 kaplanij — 95 je praznih, 30 manjših beneficijev, ki iz večine nimajo

lastnega duhovnika; samostanskih cerkva je 11, podružnic 1001. 230 manjših kapelij. Duhovnikov šteje škofija 750, med njimi je 140 redovnikov. — Usmiljenih bratov je 18, uršulink 161, karmeličank 15, usmiljenk 345, šolskih sester 84, križark 10. — Drugoverceve šteje škofija: protestantov je približno 400, nezredinjenih Grkov približno 290, judov približno 145. Poleg teh je približno 360 uniatov (katoliško-grškega obreda.)

Šolsko gledališče v Krškem. Te dni so nas na našem ličnem šolskem odru presenetili učenci in učenke obeh šol z igrjo »Snežulčica«. Ravnateljstvu meščanske in vodstvu ljudske šole moramo biti za prireditve te krasne, a težavne igre hvaležni. Dosegla je lep moralen in gmoten uspeh. Obe predstavi sta vrgli nad 160 K, ki pridejo v prid naši šolarski kuhinji. Režija je bila v rokah tov. nadučitelja Levstika in soproge, ki sta žela skupno z vsem učiteljstvom splošno priznanje. — Učenci meščanske šole so prevzeli večje vloge, ki so jih rešili prav dobro. Kraljevič je nastopal sigurno, le tupaťam je prišel v deklamiranje. Resno in premišljeno je igral lovčev Radmir. Kraljevo spremstvo je bilo z ministrom vred dobro v igri in maski. Občudovali smo zlasti dragocene kostume, dočim se nam toalete kraljice in dvorjank niso zdele primerne. A za naše razmere smemo biti zadovoljni. Kraljica je igrala s posebnim spretnostjo in je bila tudi v vlogi kmetice in branjevke na mestu. V pravih rokah je bila tudi Snežulčica. Vsa se je živela v igro in je še jako težko tragično sceno z lovčev Radmirjem izvedla prav dobro. — Za presrečno zabavo občinstva so skrbeli »skratje« z Vojem na čelu. Z dražastnim nastopom in s krasnimi skupinami okrog Snežulčice so nas naravnost očarali. Baš pri teh izborni izvezbanih otrocih se je poznalo veliko režiserjevo delo. — Krškemu občinstvu in šolskemu odru želimo še mnogo takih večerov. Ljudstvo ima igre nad vse rado. Počasi preide zanimanje tudi v nižje sloje, posebno — če bodo ob nedeljah popoldne znižane cene. V.

Štajerske vesti.

Družba sv. Mohorja in učiteljstvo. Pod tem naslovom se spravlja zopet v zadnjem »Slov. Gospodaru« — kdo drugi, ko kak duhovnik nad brezversko liberalno učiteljstvo. Med drugim trdi: »Kjer je še količkaj dober šolski vodja, tam je družbenik on, šola in večina učiteljstva. Kjer pa je nadučitelj kak liberalen kričar ali pa nestalen, omahljiv mož, ki ima kakega lib. prenaveteža za učitelja, tam pa učiteljstva ne najdeš med družbeniki. Tako je pri nas. Z nadučiteljem imamo tri učitelje, pa nobeden ni ud Dr. sv. Moh. in jih tudi ne vidiš celo leto v cerkvi, razen kadar morajo priti, to je ob šolskih prilikah. Za Božič in Vel. noč se poniža v cerkev tudi g. nadučitelj. Teh še ni odbila dr. Pregljeva povest. Nadalje trdi, da niso učitelji udje zaradi že dolgoletnih hujškarij v učiteljskih družbah, zlasti pa v nekaterih okrajih na učit. zborovanjih. — Citateljem »Slov. Gospodaru« nasvetuje, da pregledajo imenik v koledarju. Če ne najdejo tam domačega učiteljstva, potem pa že vedo, kako je. — Zadnjič sem čital v »Tovarišu«, kjer neki tovariš tarna, da imamo premalo nadzornikov. Zadnji »Sl. Gospodar« pa nam poda dober namigljaj, kako nadzornike razbremeniti, da, celo skrbiti bi se dalo njih število in država bi prihranila nekaj kronic. Saj nadzorniku ni treba pohajati posameznih šol, da se prepriča o jih dobroti. V roke naj vzame koledar Dr. sv. Mohorja ter pregleda tam imenik članov. Ako je nadučitelj, šola in učiteljstvo naročnik Mohorjevih knjig, je lahko prepričan, da je to vzorna šola. Učiteljstvo, ki uživa tako duševno hrano, kakor nam jo nudijo te knjige, ne more biti slabo, učiteljstvo, ki črpa svojo nadaljno naobrazbo iz teh knjig, je gotovo vsestransko podkovano, skrbi pridno za nadaljno naobrazbo ter more nuditi v šoli le kaj dobrega. Tudi v moralnem oziru se temu učiteljstvu ne da nič oporekati, dočim so vsi drugi brezverci, moralno pokvarjeni. Nasvetoval pa bi tudi, da učiteljstvo vbo-doče skrbno pregleda imenik članov Mohorjeve družbe, kjer bo dobilo najboljšo sliko posameznih šol ter vedelo primerno ceniti svoje tovariše in tovarišice po njih značaju in stanovski zavesti.

Od Slovencev pridobljeni denar za nemške namene. Adolf Westen ml.,

tvorničar v Gaberju, je ob priliki svoje poroke daroval 1100 K v izključno nemške narodne namene in sicer je dal protestantovski občini v Celju 300 K, nemškemu društvu v Celju 200 K, za Deutsches Haus v Celju 200, nemškemu Schulvereinu 200 K in Südmarki 200 K. — Značilno je, da nemški tvorničar Westen razpečava svoje izdelke izključno le med Jugoslavnimi ter je do izbruha vojske pošiljal na Bolkan.

Ljudsko knjižnico v Mariboru (Narodni dom) je obiskovalo v mesecu prosincu 1913 142 čitateljev, ki so si izposodili 422 knjig. Knjižnica ima češki oddelek in oddelek za mladino ter oskrbuje tudi knjižnico »Mariborskega Sokola«. Nabavila si je vsa nova dela leposlovnega in znanstvenega značaja ter šteje v celem nad 2000 knjig. Knjige si izposojuje lahko brez izjeme vsak. Kupi si izkaznico za 20 vin, in dobi nanjo 12 knjig; izposojujejo se vsak torek in četrtek od 7. do 8. ure zvečer in vsako nedeljo od 9. do pol 11. ure dopoldne.

Slavno uredništvo »Učit. Tovariša« v Idriji. »Učiteljski Tovariš« piše v 5. št. z dne 31. jan. v članku »Vzajemnost pa taka«, da je v župnišču za petero župnikov prostora — temu nasproti kot župnik popravilam v smislu § 19. tisk. zak. naslednje: Ni res, da je v župnišču za petero župnikov prostora; res pa je, da je samo za enega župnika prostor, kateri ima dve sobi in obednico. — Sv. Lovrenc v Slov. Goricah, dne 5. 2. 1913. Jožef Sinko, župnik.

Kako se izvršujejo na Štajerskem solske postavbe? Nedavno je bilo na deklški šoli v Sentjurju ob juž. žel. izpraznjeno voditeljsko mesto. Izvršilna naredba k §§ 107, 109 in 110 določuje pod A) b) izrečno, da se imajo učna mesta na deklških šolah razpisovati za ženske in moške učne moči. Omenjeno mesto pa je bilo razpisano samo za prve. Tisti, ki bi morali čuvati, da se šol. postavbe ne kršijo se rajši pečajo z raznimi »Auszug«, samo da bi bolj zasloveli! Natančno izpolnjevanje šol. postav pa jim je deveta briga!

Štajerska agrarna stranka je imela dne 30. januarja t. l. sejo, kateri se je sprejela na predlog cesarskega svetnika Kapperja sledeča izjava: Četudi bi imela stranka s strogo strankinega stališča zanimanje za razpust deželne zbornice in končno razjasnitev razmer, podrejuje vendar strankine zahteve občemu blagru z ozirom na mnogo nerešenih gospodarskih vprašanj. Zaradi tega je za to, da postane deželni zbor delazmožen in da temeljito reši v prvi vrsti vprašanje učiteljskih plač. Smatra pa v malem finančnem načrtu določene prispevke države deželam dosti premajhne, kakor da bi se s tem moglo ugoditi znanim in opravičenim zahtevam učiteljstva, in poziva zatorej vse državne poslance, naj se v državnem zboru zavzamejo za to, da se odkažejo deželam v ta namen zadostni prispevki. Ako pa bi se pri polnem varstvu narodnih in gospodarskih odnošajev nemškega prebivalstva ne dosegla delazmožnost deželnega zbora, se naj to vprašanje na vsak način reši ustavnim putem.

Iz Vidma ob Savi. V nedeljo, dne 9. februarja, se je vršil tu ustanovni občni zbor Ljudske knjižnice. Pristopilo je že 44 članov, kar je za tako mal kraj že prav čedno število. Predsednik novega društva je videmski nadučitelj tov. Janko Knapič.

Po previdnosti Volksrata je pred poldrugim letom zasedel mesto nadučitelja na šulferajnski šoli v Konjicah velik Nemec Hans Frass, rojen nekje pri Sv. Andražu v Slov. goricah. Pa konjiški Nemci niso nič kaj zadovoljni s Frasovo nemščino, zato ga ne marajo v svoji družbi in ga — no, milo rečeno, moralčno »vun mečejo«. Da na Pirchovi — po konjiških Nemcih prirejani — slavnosti ni bil dejanski »vun vržen«, se ima zahvaliti samo gospem, ki so ga ščitile. V šoli pa se celo učenke posmehujejo Frassovi nemščini. Janko! Ali še nisi prišel do spoznanja, da je vendarle dobro, če se tudi učitelj ravna po pregovoru: »Schuster bleib bei deinem Leisten!« Vidiš, da re-negata nikjer ne marajo!

Goriške vesti.

Kje je bolje? Pa je presunila tragična smrt tovariša Brusa naš slavnici. kr. okr. šolski svet. Ne tako, pa ne — so si mislili — da bi se tudi naše goriško učiteljstvo začelo streljati zaradi svoje

mizerije. Temu je treba odpomoči. In res, pred kratkim so dobila goriška šolska vodstva sledeči odlok: »C. kr. okr. šolski svet v Gorici je dne 2. t. m. na predlog g. Pavlice enoglasno dovolil 5000 K podpore onim učnim osebam tega okraja, ki so prišle bodisi zaradi bolezní ali zaradi obilne družine ali iz kakih drugih vzrokov brez lastne krivde v gmotno stisko ter so nujno potrebne podpore«. — Torej z drugimi besedami: oni, ki ste v taki mizeriji, da vam ne preostaja nič drugega, kot da si poženetе kroglo v glavo, počakajte še malo, izposodite si še eno krono za kolek in napravite prošnjo na nas usmiljene in velikodušne, v kateri dokažite, da vam brez nujne podpore ni mogoče niti trenutka več živeti. Mi se bomo o tem prepričali in vam pošljemo kakih 100 kronic, da vas rešimo smrti. Tisti pa, ki imate še za pelento in sol, čakajte, da tudi zato ne bodete imeli več, ker tudi vam se pozneje ne bo dovolilo umirati take smrti, kot sedom Kranjcem. — V vsaki deželi sodijo drugače, na Kranjskem obsojajo učiteljstvo na smrt — pri nas pa v dosmrtno ječo z dnevnim postom. Kje je bolje?

Iz Piskovice. V nedeljo, 26. pretečenega meseca je priredila tukajšnja šolska mladina veselico pod vodstvom svojega nadučitelja. Domačega občinstva je bila polna šolska soba. Otroci so izborno peli in so po želji občinstva nekatere pesmi ponovili. Izvrstno so uprizorili tudi lepe igre. Pohvalno je priznati, da se je tov. nadučitelj mnogo in uspešno trudil. Ljudstvo je bilo na lepi veselici prav zadovoljno.

Iz Volčjegrada pri Komnu poročajo: Prošlo nedeljo smo imeli v naši vasi zopet nekaj novega — šolsko veselico. V mali šolski sobi se je zbralo obilo občinstva, ki so z veliko pazljivostjo prisostvovali izvajanju vzporeda, ki je bil res nekaj lepega in katerega so naši šolarji izborno rešili. Hvala g. učitelju, ki se toliko potrudil za naše otroke; naj se le tudi za naprej potrudil in naša hvaležnost ne izostane.

Koroške vesti.

Koroška Albanija. Naše šolske oblasti, katerih dolžnost je čuvati nad tem, da se zakoni spoštujejo, dajejo mesto tega s teptanjem in omalovaževanjem zakonov učiteljstvu žalosten zgled in ga s tem ojnajujejo, da tudi ono deluje po nazoru, ki je menda postal last vseh šolskih oblasti, da je namreč namen in smoter šol na Koroškem edinole germanizacija. Da je temu tako, govore prejasno slučajni Strojna, St. Daniel, Vogrče, Skofice in ne v najmanjši meri naše šolske razmere. Vkljub temu, da je šola v Skočdolu od nekdanje dvojezične, se je s slovenščino ravnalo doslej po mačehovsko. Dokler so v občini vladali Nemci, se temu nismo čudili; saj smo občutili povsod, da jim je nepristranost in pravičnost tuj pojem. A da se tudi sedaj naše opravičene zahteve omalovažujejo, da se slovenščina poučuje še vedno po končanem nauku kakor neobdigan treba privesek, da se pouk omejuje na čitanje in da se obkladajo naši otroci v šoli s psokvami kot »windische Butle«, nam jemlje zadnje koščke potrpežljivosti. To imamo torej za našo prizanesljivost, das mo trpelj dozdaj med nami učno osebo, ki za naše šole nikakor ni usposobljeno. Na dvojezične šole sodijo obeh jezikov zmožni učitelji — ali slovenski učitelji, ki morajo kruh pri Nemcih služiti, da zasedajo njih mesta nemški agitatorji, ki ščuvajo mirno prebivalstvo, delajo spore, ki sejejo sovraštvo. Če vam tako mrzi naša deca in jo tako sovražite, da se niti v šoli ne morete premagovati in jo psujete, bodite pa vsaj toliko dosledni, in obrnite hrbet toliko sovraženim »windischarjem«. Hočemo, da se naša deca vzgaja v šoli k ljubezni do svojega rodu in naroda, kakor zahtevano v zakonih, ne pa, da se seje narodna nestrpnost. — Odkar je vlada odkrila svoje občutno srce in se zavzema za baje zatirane narode, četudi ti režejo nosove in streljajo na zdravnike, ki jim nudijo pomoč, se je naselilo tudi v naših srcih upanje, da se spomni tudi nas nič manj zatiranih koroških Slovencev in nam da to, s čimer tako radodarno obisplje Albance. — Upamo tudi, da se nas spomni okrajni šolski svet v Beljaku in ukrene potrebno, da bo uživala slovenščina iste pravice in da se bo regovala tako, kakor drugi predmeti. Končno izrekamo nado, da se gospod Šille škoraj priuči toliko slovenščini, da

bo mogel podajati tudi drug pouk in ne samo v čitanju, zakaj po našem mnenju bi se imeli otroci to naučiti že prvi dve leti po vstopu v šolo.

Splošni vestnik.

35letnico svojega učiteljevanja obhajajo letos nastopni absolventje učiteljske v Ljubljani iz leta 1878.: Gradišnik Armin, nadučitelj v Celju; Höger Avgust, mestni učitelj v Gradcu; Josin Teodor, mešč. učitelj na Dunaju; Lokar Ivan, nadučitelj v Dobličah; Maier Anton, c. kr. vadniški učitelj v Ljubljani; Podkrajšek Hinko, c. kr. profesor na obrtni šoli v Ljubljani; Pretnar Jakob, mestni učitelj v Ljubljani; Repič Peter, nadučitelj na Unču; Šorn Franjo, nadučitelj pri sv. Lovrencu na Dr. p. in Trost Franjo, mest. učitelj v Ljubljani. — (Absolventov ljubljanskega učiteljskega je bilo leta 1878 petnajst. Izmed teh so trije umrli: Černe Jernej, Strel Ferdo in Vozlaček Leopold; dva pa živita že v pokoju: Kos Mihael in Krener Bogomir.)

Vsako leto, posebno v začetku se čujejo od mnogih Popotnikovih naročnikov pritožbe, da ne dobe lista, četudi ga vedno plačujejo etc. Če se jim pojasni, da so vrnili list z opomnjo »nazaj« ali »ne sprejemam« ne verujejo trdeč, da tega niso nikdar storili. Ker vemo, da imajo napredni učiteljski listi vse polno javnih in prikritih nasprotnikov, ki se poslužujejo vsakih sredstev, če so še tako umazana, in da se ognemo nepotrebnim reklamacijam in stroškom, smo se odločili objaviti imena tistih naročnikov, o katerih nismo popolnoma prepričani, da so vrnili list iz lastnega nagiba. Prvo številko so vrnili: Kranjsko: Gerkman Emilija, Štritoš Anton, Šola Harije, Hrušica pri Ljubljani, Kovor, Št. Lambert, Notranje Gorice, Novi Kot in Peče, Primorsko: Benko Vekosl., Fakin Anton, Gregorič Marica, Lukanič Tomaž, Poljšak Albert, Rustja Josip, Rusijan Ambrozij, Vrščaj Ivan in Zgonik Viktor. Štajersko: Belšak Josipina, Črnež Ivan, Družovič Hinko, Godec Marica, Hotschevar Leopoldina, Kavkler Ivan, Kovačič Ferdo, Leopoldin Josip, Schweigler Marija, Stanke Jakob, Šircelj Mici, Tribnik Amalija, Wutt Josipina. Nadalje šola Žiče in žensko učiteljske v Gradcu.

Milijonarji v Avstro-Ogrski. V Avstro-Ogrski je 49 oseb, ki so se izkazale letnega dohodka nad milijon kron. Med temi 30 z letnim dohodkom od enega do pol drugega milijona kron, 9 oseb od pol drugega do dveh milijonov, 3 od dveh do 3 milijonov, 3 od tri do štirih milijonov, 3 od štirih do pet milijonov, jedna pa 25 milijonov. Oseb, katere imajo dohodkov na leto nad 100.000 K, je v Avstriji 1483.

»Prosvjeta« v Sarajevu. »Prosvjeta« je obhajala lani desetletnico svojega dela za prosvetno dviganje srbskega naroda v Bosni in Hercegovini. Osnovana je bila leta 1902, ter je od takrat dalje do 1912. izdala za štiriindvajset let podpora srbskim dijakom v vseh šolah znesek 505.334 K. Spravila je v trgovine 1037 otrok in izdala za nje 29.148 K. Z njeno pomočjo je bilo osnovanih 86 zemeljskih zadrug za trošek 26.116 K. Za osnivanje srbskih šolskih društev in »Pobratimov« (društvo za pobiranje alkoholizma) je dala 47.500 K. Za analabske tečaje, za izdajanje knjig za ljudstvo in osnivanje ljudskih knjižnic je potrosila 117.306 K. Skupaj je »Prosvjeta« za prošlo prvo desetletje izdala v prosvetne svrhe srbskega naroda v Bosni 655.541 K. Članov ima 6780.

Deželnoobrabske orožne vaje leta 1913. Rekrute in nadomestne rezerviste prično uriti 1. marca. Pomladanske vaje bodo pri domobranskih polkih št. 3, 5 in 26 v dveh, pri polkih 4 in 27 v enem turnusu. Orožne vaje bodo trajale 4, 3 in 2 tedna. Vpokličejo se k orožnim vajam pri domobranskem polku št. 4 v Celovcu na 4 tedne 2. junija, na tri tedne 7. junija in na dva tedna 14. junija; pri 27. domobranskem polku (Ljubljana) na štiri tedne dne 24. aprila, na 3 tedne dne 29. aprila in na 2 tedna 6. majnika. Jesenske orožne vaje se vrše najhkrje med 15. avgustom in 15. septembrom.

Milijonsko volilo. V Konicah umrli poljski veleposelnik Kazimir Sikorski je volil vse svoje imetje, ki znaša nad en milijon kron, poljskemu znanstvenemu društvu v Zahodni Prusiji.

Ženstvo v boju proti alkoholu. Zanimivo je dejstvo, da ženstvo povsod, kjer dobi politične pravice, jih v prvi vrsti porabi za neizprosno boj — alkoholu. Po današnjih izkušnjah se lahko reče, da je ženstvo vseh narodov, vseh ver in vseh stanov v vseh delih sveta popolnoma edino v eni misli: Boj alkoholu! Na Finskem, na Norveškem, v raznih severo-ameriških državah, Avstraliji, Novi Zelandiji in drugod, kjerkoli imajo državnozbornsko

ali vsaj občinsko volilno pravico — povsod so se v prvi vrsti z naravnost instinktivnim sovražstvom vrgle proti alkoholizmu in mu zadale smrtnih udarcev. Sele potem, ko so spravile tega zakletega sovražnika družinske in občečloveške sreče na tla, obrnejo svojo skrb postavam in uredbam v varstvo otrok, mladinsko vzgojo itd. Kako velikanskega pomena je to delo ženstva — radikalni antialkoholni boj — nam pokaže par števil iz Norveške. Ondi pride sedaj komaj na vsake 20.000 prebivalcev po ena krčma; samoumori so se zmanjšali za 22 odstotkov, število zločinov za 26 odstotkov in siromakov, ki jih je treba podpirati, je za 17 odstotkov manj. Sovražnik alkoholizma mora biti torej prijatelj ženske volilne pravice. — Naši klerikalci pa še učiteljem ne priznavajo pasivne volilne pravice v okr. šolskem svetu! Torej so slabi sovražniki alkoholizma!

Zanimanje za Slovence. V Parizu so tedni ustanovili poseben klub, ki je prevzel nalogo, da širi med francoskim narodom poznavanje Slovencev in njihov pomen v kulturnem razvoju Jugoslovanstva. »Groupe d'études Franco-Slovenes«, kakor se društvo imenuje, hoče potem predavati in tudi potom žurnalistične seznaniť Francoze o razmerah Slovencev, o njihovih narodnih bojih napram pangermanizmu in tako opozoriti vesoljni svet na kričeče krivice, ki se gode Slovincem v narodnem oziru. Na čelu teh prijateljev Slovencev stoji veleinteligenten in socialno visoko stoječ mož, namreč Julij Tixerant.

24urna določitev dnevnega časa. Švicaški zvezni svet je sklenil, da uvede pri prometnih zavodih štetje dnevnih ur do 24, kakor je že uvedeno v Italiji, Franciji in Španiji. To se bo zgodilo pa le, ako nameravajo tako uvedbo tudi v Avstriji in na Nemškem. V to svrhu so dobila poslaništva na Dunaju in v Berlinu poziv, naj pričnejo tozadevna posvetovanja, da se z novim štetjem prične že s 1. oktob. 1913 ali pa s 1. majem 1914. Interesirani krogi imajo upanje, da se bodo pogajanja uspešno razvila.

Češčina na dvoru rumunskega kralja. Ko se je avstrijski minister za zunanje reči mudil pri rumunskem kralju, je bil grofu Berchtoldu poleg drugih dostojanstvenikov predstavljen tudi kraljev arhitekt Čeh Karl Laman, avstrijski podanik, rojen v Mladi Boleslavi. Minister Berchtold se je spustil z arhitektom Lamanom v češki pogovor, katerega se je udeležil tudi navzoči rumunski poslanec in rumunski kraljica Elizabeta (pesnica Carmen Sylva) sama, ki goji češki jezik že več let. Kralj je poslušal češki pomenek pol ure. Nato je rekel: »Prosim, gospoda, vi več govorite češko tukaj nego v Pragi. Jako mi je všeč češki jezik, je zares lep, žal mi je, da ga ne umejem. Ko bi ne bil že tako v letih, bi se ga kar začel učiti.«

Radikalen boj proti umazani literaturi. Zadnje dni se je v Augsburgu vršila razstava proti umazani in malovredni literaturi. Ob tej priliki so se prav pridno pobirali zvezki te literature ter so ljudje znesli skupaj krog 17.000 zvezkov, ki so tehtali skoro 6 meterskih stotov in bili vredni 2000 mark. Vso to zalego nenravnosti in poneumnevanja so oddali mestni plinarni za kurjavo. Med ljudstvo se je pa v zameno razdelilo 2000 dobrih knjig.

Oddelek za otroke v ameriških vlakih. V Ameriki so uvedli otroške železniške voze, ki so opremljeni z vsemi ugodnostmi za otroke. Voz obsega jedilnico, toaletno sobo, v kateri se nahaja šest otroških postelj in zibelk. Otroci se med vožnjo nemoteno igrajo. Tla so pogrnjena z mehko preprogo, stene so tapcirane, otroci se ne morejo poškodovati, če padejo ali če se v steno zadenejo. Posebna postrežnica nadzoruje med vožnjo otroke. Večji otroci jedo v jedilnici, mlajši dobe pa mleko.

Razgled po šolskem svetu.

— **Križev pot rusinske univerze.** »Der Morgen« javlja, da je poljski klub na svojem več ur trajajočem posvetovanju z 29 glasovi proti 10 sprejel in priznal besedilo cesarskega lastnoročnega pisma v zadevi rusinske univerze, kakor se je izrekla zanje parlamentarna komisija. — Dne 20. januarja se je vršila pri naučnem ministru Hussarku konferenca Poljakov in Rusinov v zadevi rusinske univerze. Predsednik rusinske delegacije Levickij je izjavil, da nova formula Poljakov, ki so jo priredili za cesarsko pismo, ni sprejemljiva in je vprašal, če se vlada strinja z njo. Naučni minister Hussarek je rekel da, in nato je Levickij prečital pismo, da je posvetovanje zaključeno, potem pa so zapustili njegovi somišljeniki konferenco, ker hoče vlada, kakor pravijo, preprečiti njihovo kulturno institucijo. Vlada upa,

da dobi z Rusini novih zvez. Sedaj se boje v Levovu dijaških nemirov.

— **Nemščina v čeških šolah.** V češki reviji »Přehled« razpravlja član gospodske zbornice dr. Matuš o uvedanju obveznega pouka nemščine v češke šole in izjavlja, da je to že radi možnosti tekmovanja z nemškimi življenjem potrebno.

— **Poljske šole na Dunaju.** V hotelu »Post« je zborovalo mnogo poljskih staršev in zahtevalo za poljsko decu na Dunaju poljskih šol. Protestirali so tudi proti pomanjkljivosti poljskega šolskega društva in zahtevali, da se ustanovi na Dunaju podružnica Poljske šolske Matice.

— **Šolska stavka.** »Nova Reforma« poroča, da so poljski starši v Moravskih Orlicah sklenili, da od 20. t. m. nadalje otrok ne bodo več v šolo pošiljali. Poljski starši hočejo s to stavko občino prisiliti, da prevzame v svojo upravo zasebno ljudsko šolo.

— **Z dunajskega vseučilišča** poročajo, da bo na stolicu rajnega prof. Müllnerja, ki je predaval modroslovje, poklican znani dr. Förster iz Curiha.

Listnica uredništva.

Na Štajersko: Kakor vidite, smo prejeli sličen dopis od druge strani. Ker nam je došel pred Vašim, smo Vaš dopis odložili. Vseeno: hvala!

Slovensko Abecedo za ženska ročna dela

(II. pomnožena izdaja) po 20 vin. komad

priporoča

Milena Kiferle

učiteljica ženskih ročnih del v Ljubljani, Krojaška ulica 8./II.

Snažno se oblači vsa rodovina, ki si naroči zbirko vzorcev iz češke tkalnice

Marije Jirsové

učiteljeve soproge, v Novém Hradku p. Met. (dobaviteljica dež. osrednje zveze učiteljskih društev v Češkem kraljestvu).

Dobiva se 2—8 m dolgih odrezkov cesira kanafasa, flanele, platna, modrotiska itd. Zavoj 45 m za 18 K, najlepša kvaliteta 40 m za 20 K franko, franko, tudi polovica zavoja za 9, oziroma 10 K.

Blago je stalnobarvno in močne kakovosti. Naročite in ostanite stalni odjemalci. Vzorci blaga zastonj in franko.

AVGUST AGNOLA

Ljubljana, Dunajska cesta 13

— poleg „Figovca“ —

priporoča svojo veliko zalogo stekla, porcelana, petrolejnih svetilk, ogledal, okvirov, šip itd. Tintnike za šolske klopi, aparate za fizikalne poizkušnje.

Prevzema vsakovrstna stekarska dela, tudi nova šolska poslopja na deželi itd.

Tovarna šolskih zvezkov

M. Grubbauerja sinovi

Line ob Donavi

priporoča slav. učiteljstvu svoje izvrstne izdelke, posebno zvezke in risanke za ljudske šole. — Zvezki se dobivajo v vseh trgovinah papirnatih stroke v mestu in na deželi.

Solidno delo!

Postrežba točna!

Dober papir!

Zastopstvo za Kranjsko: Jos. Hočevar, Ljubljana, Dunajska cesta št. 63.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

r. z. z. o. z.

Franciščanska ulica št. 8

priporoča

vsakovrstne tiskovine za knjigovodstvo

za biblioteke, meščanske, obrtne in trgovske šole.

V Ceniki zastonj in poštne prosto. V

Alojzij Luznik

Dornberg pri Gorici, Primorsko.

Slike, pohištvo, glasovirji, harmoniji, šolske in društvene zastave. Kdor želi cenik za pohištvo, naj blagovoli naznani, rabi li opravo za spalnico, obednico, katere komade itd. Vsi izdelki najsolidnejši. Cene zmerne. Plačevanje po dogovoru.

Učiteljska tiskarna

r. z. z. o. z.

VIII Ljubljana

Franciščanska ulica št. 8.

priporoča:

Kuverte za šol. naznanila, negumirane. Uradne kuverte z napisom za šol. vodstva in krajne šolske svete.

Učne načrte za vse kategorije šol.

Načela za občni učni načrt ponavljalne šole.

Cesarsko pesem, čveteroglasno.

Telovadba, Brunet.

Narodne pesmi, J. Žirovnik, I in II. zvezek.

Slava cesarju Francu Jožetu I. in besedilo E. Adamič.

O prvinah in skupinah, Stupar.

Kako si ohranimo zdrave in trdne zobe? Dr. E. Bretl.

Meterske trake, mape za šolsko matico, pisemski papir s kuvertami, pivnik, ovojni papir, podkladek itd.

Izvršilni predpis k dokončnemu šolskemu in učnemu redu, slovenski in nemški.

Popravna znamenja na veliki lepenki.

: Ceniki zastonj in poštne prosto.

Anton Krušič,

krojaški mojster in trgovec

v Gorici

Tržaška ulica št. 16

v lastni hiši

in Tekališče Fran Jožefa št. 39.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetiške šole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravnokar velika množina raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarov

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.